

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

З угорської Руси.

— 0 —

(Допись „Буковини“).

Скотарське, 2-го вересня 1897.

Бажав я Вам давніше знов дещо на писати про угорську Русь, але справді, не стало ся нічого такого, що заслуговало би на більшу увагу. Аж тепер можу Вам подати дві новини, що переходять троха міру буденного життя і досить турбують мешканців одної цілої околиці на угорській Русі.

Бажаючи поправити долю угорських Русинів, наше правительство від якого півроку дуже пильно звертає свою увагу на них, видало розпорядження в справі відписання рестанцій податкових, в справі лихви і т. п. Але щоби дати Русинам і хліба, зробило умову з одною фабрикою цукру в Mezöhegyes, щоб она приняла 300 до 400 робітників Русинів. При помочи старости М. Балайтія, дуже енергічного чоловіка, скоро найшли ся в околиці Верховинській, північній часті Берегского комітату, потрібні робітники, котрі й стали до роботи 21-го серпня. Але у фабриці не дістали їсти, крім теплої води і кусника хліба два рази на день. Не помогли їх скарги у директора фабрики: через три дні, можна сказати, наші робітники не дістали нічого їсти.

До того всего мабуть і то не сподобало ся нашим Русинам, що скоро они прийшли до фабрики, зараз всім обстригли довге волосе, викупали їх і заставили

до роботи в райкїм костюмі, бо задля горяча у фабриці годі інакше й робити. Нашим Русинам було дуже встидно — і они зробили страйк, чи то попросту покинули всю роботу і вернули ся домів. Ішли попри залізну дорогу і за 11 днів ледви доплентали ся до дому, очевидно зовсім змучені далекою „прогулькою“ і голодом, не заробивши ані гроша. Саме сьогодні прийшла одна така гурма до свого села Скотарського; нарікаючи на таку „поміч“ угорского правительства. Просили мене, щоб я сю історію подав до руских газет, хоч то, розуміє ся, їм зовсім не допоможе.

Які порядки настали на угорській Русі з часу, як до угорської нації законом прийняли пейсатих Малярів, показує отя історія. В селі Плескові, комітату берегского, є святищенником о. Михайло Натолія. Парафіяни его дуже бідні, так як взагалі на цїлій угорській Русі; отже він для хліба займав ся такими ділами, що его бідну платню доповняли би хоч до 500 зр. на рік. Виарендував громадскі доми камінні в Плескові і мав з них деякі доходи. Сих доходів позавидував ему сельскій коршмар, котрий заразом був митарем мостів графа Шенборна. От він і підпалив о. Натолію, а в пожарі трохи не згіб і сам той святищеник. Відтак о. Натолія виарендував коршму і митове від мостів. Сего було вже жидови за богато, він змовив ся з кількома жидами і они 1-го вересня в ночи так збили о. Натолію, що лікарі не мають надії на его видужане. Чутка йде, що задля таких подій, а они часто повторяють ся (н. пр. на самого старосту Балайтія задля его опіки над Русинами стріляли жиди),

на цїлій угорській Русі піднімає ся сильний противжидівскій рух.

Гіядор Стрипський.

Учительська газета про учителів.

(Допись „Буковини“).

В 16. числі накидуваної нашим школам газетки-лінянки Buk. päd. Blätter, в котрій прочитаеш хіба перепечатану з „Учителя“ розумну статю руску, відозвав ся прецінь раз і єї руский редактор п. Шкурган і написав „Про науку читання і писання рускими буквами а възглядно про руску правопись,“ а все те на то, щоби приченити латку ненависній „фонетик.“ Се бо й є від 10 літ головна задача румунізаторско-гацапского органу Ісопескула, за що платить п. Шкурганови з мошенки руского народу по 5 зр. місячно.

Наймлений ворогом щиро-русского учительства „русский“ редактор балакає богато про колишній „правопись“ рускі, а вкінці накидує ся на нову шкільну правопись руску, та на цїле учительство руске, що не дує в трубу его етімології, ба й на власти шкільні, закидуючи учительству рускому лінивство та лизунство а органам властній шкільних несовістність і несправедливість.

Справді, хіба лиш на одній Буковині, недалекій азиатского царства, можливе, щоби учительство зносило мовчки не тільки ганьбленя такої „Post“ і „Вѣдомостей,“ але й накидуваних їм Buk. päd. Blätter.

Щоби хто не закинув мені пересади, розберу писанину п. Шкургана, (що на жаль є та-

Амброзій Остапкевич.

Оповідане

Данила Млакчи.

(Далше.)

Застелила панна Катруся стіл, поклала хліб і бриндзю, а стрий Хома приніє здорову пляшку нежурниці-горівки і став до мене частувати: „За ваше здоровля, пане Сергію!“ а я до панни Пелагії, а Пелагія притулила лиш до рук, та до Амброзія. Амброзій не похочував випити, — бо я ему казав, щоб чарки навіть до уст не брав, не то що, — але як стали всі просити, та як ще я з боку моргнув, так висунув чарку аж до дна. Закусили ми трохи та посідали як перше.

Амброзій знов почав якусь сердешну розмову з Пелагією, а я на него дивлю ся і собі віри не даю, що се той самий Амброзій, що перше часом і язиком повернути не вмів, а тепер своїми розказами так веселить паннів.

Куй залізо, закидь горяче, думаю я собі, та почав на мій лад косу клепати.

„А що ви, пане Хома, до сего сказали-б? Не була-б гарна пара з мого брата і вашої Пелагії?“

„Не від мене се зависить, милий гостю.

Тут треба-б розпитати Пелагію, що она на се скаже“

„Ви батько, а она ваша дитина, она відкріє вам своє серце... тому нашому слову кінець, а ви зробить нашому ділу вінець.“

„Коли так бажаєте, — най діє ся ваша воля,“ сказав старий, моргнув на Пелагію і обое вийшли до другої кімнати, а я присів коло Амброзія, щоби прислухати ся, про що він з Катрусєю розмовляв. Не-за-довго увійшов старий Хома до нашої кімнати.

„Ну, як же-ж випала справа?“ спитав я его. „Гаразд,“ відповів Хома, а мене наче на крила здіймив.

Увійшла до хати і панна Пелагія. Старий Хома зачав знов до мене частувати, і чарка ходила чергою з рук до рук, як вперед.

Моргнув на свого брата, а він устав, приближив ся до Хоми і почав поважним, протяглим, мов би не своїм голосом говорити:

„Провидінне Боже так людскою долею управляє, щоби все добре і до его величання і велеліпоти було. Кожда твар свою пару має, і я прийшов до вашої хати, пари собі шукати. Ваша панна Пелагія припала мені до внодоби і я полюбив єї всім серцем, всею душею і всею кротоєстю моею, а боли се по вашій волі, то благословіть нас як своїх рідних дітний.“

„Ви мені сподобали ся, пане Амброзю, та лиш старайте ся і від Пелагії слово дістати.“

Обтер Амброзій піт з чола, думав, думав,

потім обернув ся до панни Пелагії та почав говорити:

„Ща—шановна панно Пе—Пелагію...“ Виджу я, що мій брат почав закикувати ся, приступив я до него та кажу ему: „Що маєш на серцю, те відкрій щиро панні Пелагії!“ А він зараз опамятав ся та дальше: „Моя чесна панно! Не знаю, чи може мені вже так суджено, що я лиш раз вас узрів, лиш раз з вами поговорив, та вас так полюбив, наче мою душу. Без вас мені сей світ буде темною могилою; скажіть при вашому батькові: чи моя щира любов найшла відгомін у вашім серцю та чи сьмію я о вашу руку просити?“ А Пелагія лиш загоріла, наче та маківка в городі.

„Судженого і конем не об'їдеш,“ промовив старий Хома. „Скажи, дитино, чи любиш пана Амброзія, чи ні?“

А она з-тиха шепнула: „Люблю!“

„А хочеш з ним подружити ся і до смерти жити?“

„Хочу,“ шепнула знов крізь зуби панна Пелагія.

„Подай же чесному старостови Сергієви рушник.“

Пелагія побігла до другої кімнати, принесла рушник і подала Сергієви, а старий Хома став втішно говорити: „От тепер кінець, і нашому ділу вінець; поцілуйте-ж ся, любі діточки,“ і став Амброзія і Пелагію до купи зближати, щоб поцілували ся. Одно й друге соромило ся,

кож учителем) докладніше, бо знаю, що хіба де-хто з товаришів переглядає єю газетку задля конкурсів, а ледви чи хто прочитає дещо з неї побіжно. Мене-ж напись і підпис статі спонукали прочитати її з увагою, ну й дочитався я, та зараз і постановив звернути на її кінець (стор. 250 і 251) увагу товаришів, певний, що пайдуться у нас ще учителі, котрі при найближшій нагоді вискажуть своє обурене супроти нікчемних інсинуацій румунізаторско-кацанського свистка й зажадають хоч би в міністерстві, щоби їм не накидувано памфлетів, зобиджаючих цілий стан учительський. Та пригляньмося ближше пощочинам, які завдає учитель учительству.

П. Шкурган, що майже що року, як се можна доказати із старих річників Buk. päd. Blätter, зміняв свою етимологію чим раз то більше на фонетику, той сам п. Шкурган, що не то в школі вправ а і в приготавляючій курсі, ба і в учительській семінарії не навчив нікого писати докладно „етимологією“, каже тепер, що не задля неборимої трудности сеї правописи, а „головно задля з правописею мало ознакомлених учителів, котрі ані не хотіли з власної волі собі праці завдати, ані задля браку відповідних шкільних надзирателів жадної принуки до того не чувствовали, а лиш нарікали, що правопись дуже тяжка і тому они не в силі її навчитись, знайшлися люди (!), котрим, щоб наріканям, а властиво байдужности (!) в сій справі кінець зробити, удалося, фонетично-етимологічну правопись в малій (!) часті упростити, удалити (!) а етимологічно-фонетичну на місце тойж поставити.“

Закинувши, як бачимо, учителям брак доброї волі і охоти, та байдужність, а бувшим інспекторам нездібність і байдужність, каже далі по вичисленю придуманих трудностей, що без поборення їх „всі заходи та прибаци (!) сій справі сприяючих осіб і властей (!) остануться нічим як лиш вічним „*riem desiderium*“.

Та се ще нічо супроти дальших виводів п. Шкургана, котрий ось що каже:

„Вправді в часописах „*Lehrerstimme*“ та „*Буковина*“ лучалось мені читати, що в знаню руского язика і рускої правописи як учителі так і ученики великий уже поступ зробили, я однак що-до учеників мушу на жаль заявити, що і я

маю що року нагоду о дотичнім поступі учеників дізнати ся, і тому то констатую, що той поступ, если може який подекуди і є, якого я але (!) ще не замітив, не так великий, як би хто собі міг погадати, а лиш хіба дуже маленький; бо приходять до школи, при котрій служу, ученики до IV. класу (5. і 6. року науки) школи вправ, а учениці, окінчивші вже школу народну, до курсу вищої науки (*Fortbildungscurs*), котрі ні правописи, ні грамматики і за волос не знають, і від тих я уже нераз чув, що они до сего часу в низших класах лиш читали та часом з читанки відписували. Хоть жадеа практичний учитель тим заявленям учеників та учениць не дасть зовсім віри, то будь-що-будь ся справа видає ся мені бути нечистою.“

Отже п. Ш. закиде тут учителям, що вони зовсім не вчать граматики і правописи, як коли-б п. Ш. звідав докладно всі рускі школи на Буковині. Справді годі сказати чому дивуватись більше, чи етимологічній неправді п. Ш-а, що в знаню рускої граматики і правописи нема ніякого поступу, чи аrogанції, з якою судить все учительство після кількох своїх учеників.

Але то ще не все, ото бо п. Ш. посунув ся за приміром таких Штеклів та Крушинських до нікчемного підозріваня своїх товаришів по чину і братів по народности, словами:

„Також знаю, що деотрим пп. учителям певні круги (?) за їх патріотизм до самих небес кадять, хоть їх ніколи не надзирали, чого — если би були справедливими — запевне не робили-б, а я кажу, що до патріотизму належить, не лиш щоби рускі справи грошево та горлаючо спомогати (!) але також щоби в школі більше собі праці завдати вглядом науки рускої мови а особливо рускої граматики і рускої правописи.“

На такі інсинуації єдина відповідь, гідна самосвідомого учительства: „Вон з накиненим памфлетом Buk. päd. Blätter!“

Учитель.

Про концерт руских академиків в Чернівцях

ми нарочно не подавали від себе широкіх похвал, щоб не вийшло, що хвалить свій свого, лиш вичекали, що напишуть тутешні газети. І от нині з відзивів сих газет складаємо опіе, котрий і для самих співаків і для наших читателів певно буде цікавий.

команди! Моргнув я на него і мій братик троха опамятав ся. Оглядаю ся я знов, а він сурдут мого кума так злінав потравкою, мов трирічна дитина. Моргнув я знов на него, він трохи обер ся, та знов свого пильнує, щоб з миски не утікло. Прийшло до мяса, а він один бавалок вилками а другий пальцями в рот саджає! Бог би тебе мав, думаю я, та знов почав моргати, але все те не помогло, мусіла вже й рука на себе муштер взяти. Принесла панна Катруся статешних, великих завиваників-галушок з рижом. Краю я галушку на двоє, моргаю на него, показую ему; все на дармо. Правда, смачні були галушки, нема що казати, може тому він на мене й не зважав. Беру ся я до живого слова; торкаю его рукою та шепчу: „Рубай галушку на двоє!“ А він до мене: „Що — брати по двоє?“... та застромив дві нараз і всадив у свій джаківкий рот. Добре ще, що обі панни були в кухні, а то перелякалися-б, як би побачили се уже горло. Моргнув я знов на него, показав ему мій тарілець і він ледво-не ледво опамятав ся.

Вже кожного душа ситна була, аж по язик мала, а ту ще панна Пелагія наднесла печену гуску. Як би чоловік був все їв, що там давали, то певно осліп би на оба очі... а старий Хома все: „Прошу, мої гості; чим хата має, тим і приймає.“

„Дай Боже, щоб і наші діти так гостий приймали; дякуємо!“ сказав я. Принесли ще доброго червоного вина, поналивав нам Хома у скляночки та почали ми знов балакати. Аж ди-

Урядова Czernowitz Zeitung так пише: „Мала горетка руских академиків зі Львова устроїла в четвер в сали музичного товариства концерт, на котрім явила ся незвичайно велика маса народу; концерт мусимо назвати під кожним взглядом удачним. Хор, що складав ся з самих молодих, гарних і сильних голосів, був дуже добрий і був би ще ліпший, як би вага в поділі голосів не перехияла ся занадто на бік тенорів. Кілька сильних других басів могли були знамените вражінє ще підвишити. Відспівані пісні були майже виключно національного характеру. Про музикальну вартість композицій не будемо розводити ся, бо руска музична література належить що йно до будуччини (?). Пісні відспівали дуже добре, жваво, на відтинки звернули пильну увагу; головно звернула нашу увагу незвичайна у нас охота до співу і жвавість молодих співаків. Дуже гарний, симпатичний тенор і звучний баритон відзначили ся в кількох солях в хорі і в осібних сольових піснях. Не можемо поминути і сеї обставини, що співаки виступили в українських народних костюмах. В тім лежить великий етичний момент, що в часі, коли селянин старає ся усунути ріжницю з міским горожанином, сама академична молодіж старає ся піднести традиційну вагу національного костюму. Яко співакчанин маємо ще назвати добре знаних проф. Шлітера і Колера, котрі помимо незвичайної спеки в сали відіграли *Beriot's Scene de ballet*, перший на скрипці, другий на фортепані, так знаменито, що на загальне домаганє мусіли ще додатково відіграти Рафа Каватіну. Гучні оплески численної публіки, по більшій часті коннаціоналів, ідуть безперечно рука в руку з великим чистим доходом і на запомогу бідним руским ученикам припадає чималий гріш.“

Patria, орган волоскої народної партії, пише від себе так: „Саля була набита рускою публікою, почавши від інтелігенції аж до селян. Сей факт наводимо, щоби показати, який живий інтерес розвивають Русини в маніфестаціях свого національного життя. Хор складав ся з 14 академиків зі Львова, що виступили в костюмах національних — здає ся нам, з України. Він був зложений з доброго і дисциплінованого материялу, а спів перевишав міру ділетантизму. Досить точок програми треба було повтаряти; особливо сподобало ся елігійне сольо барітонове „*Ой Дніпре*.“ Одушевлене було дуже велике і помимо спеки в просторій сали публіка видержала аж до кінця і щедро оплескувала співаків.“

Gazeta Polska помістила в своїм неділішнім числі таке справозданє про руский концерт: „Давно ми вже не бачили в місцевій сали му-

та я зійшли ся, почоломкали ся мов старі знакоми, перемінjali перетені і — заручини готові.

Знов чарка пішла з рук до рук і ми записали сододкою заіканкою справу, та за здоровля молодих.

„Тепер би щось про віно поговорити,“ промовив Хома.

„Я від вас лиш панну Пелагію желаю; в мене, хвалити Бога, всего доволі, лиш що-б було кому тим зарядити.“

„З собою в гріб не возьму,“ сказав Хома; „дам вам, що зможу. Було в мене більше, та прийшла неедна біда, неедно в мене змарнувало ся“...

„Ні, ні, я нічого не вимагаю,“ повторив ще раз Амброзій.

Виджу я, що така говірка в горох нас заведе, взяв чарку та випив з Хомою знов за здоровля молодих. Потім став я з Хомою про весіле радити ся, та стало на тім, щоб за три тижні заручених звінчати.

Тимчасом панни застелили гарно стіл поставили заліканку, понаносили всіляких страв та просять нас до вечері. Ніхто може не був так рад тому, як я, бо з міста до Хоми був добрий кавалок, а закіль ми свою справу скінчили, була вже нічка таки добре темненька, а мені стало вже в середині співати. Випили ми ще по чарці і посідали до страви. Дивлю ся я на мого Амброзья, а він мов не своїми руками в таріль страву горне, більше на скатерть, як в полумисок наліє. Знов треба мені брати ся до муштру, до

влю ся я, а мій Амброзій щось крутить ся на стільці, а потім витягає вражий ріжок з табакою та вже наставив ся табаку на долоню сипати, а я борзо взяв за ріжок та кажу: „Добре, мій брате, що взяв ти мій ріжок з табакою, а то мені вже без него вкучило ся.“ Взав я ріжок та подаю Хоми, та й сам — хоч з роду не уживав ніколи — нюхаю. Господи! як станем оба пчихати, аж сьвічки в очах засьвітили ся та слюзи дрібні полили ся, а ми усе пчихаємо та пчихаємо. Ледво-ледво перестала чортова пчихавка, як випили по скляночці вина.

Подякували ми Богови і господареві за вечеру, та стали вставати зза стола. Ледво я обернув ся, аж ту чую, а за мною щось гуррр... дуц на землю. Оглядаю ся, а то все, що було на столі, стягнув зі скатертою мій брат. Зачепив ся гузик від его сурдута до скатерти, як витягав сей вражий ріжок, та зі скатертою все опинило ся на землі. Відонько-ж моя солоня, клопотоньку мій гіркий!

„Отто наробив-сь,“ кажу я ему, „та чому не уважаєш?“ А він побілів, як стіна, та ні парі з уст.

„Щоб ми тільки шкоди мали,“ сказав Хома сьміючи ся, „се знак, що за рік і хрестини будуть!“

Прибігли дівчата з другої комнати, позбирали черене, принесли ще вина і так мені з Хомою при вині, а молодятам при щирій розмові і жартах проминула нічка, а Божа зоря нас привитала.

зичній такого натовпу людей, як в четвер, дня 2-го с. м., з нагоди концерту руского хору академічного. Всі льожи, всі крісла і місця стоячі були заняті публікою рускою, польською, німецькою і волоською так дуже, що для місцевих представителів москвофільства забракло місця і певно з тої причини не було з них нікого. Бо-ж не припускаємо, щоби партійне завзяте відгравало і на тім полі ролю. Натомість достойно поступила собі руска публіка супротив академічної молодіжи, бо на концерті явили ся не лише місцеві Русини, але прибули також їх замісцеві брати в незвичайно великій числі. Таке живе піддержане народної штуки заслугоє на признане.

Сьпіваки сумлінно заслужили також на піддержане. Шістьнайцятка, котру ми почули, є під взглядом вишколеня і продукції взірцевим хором, а притім має кілька сьвіжих і дуже гарних голосів, змїж котрих заслугоє передовсім на особлившу увагу барітон. Публіка, що при появі концертантів захувала могильну тишину, вже по першій пієни заявила своє задоволене рясними оплесками, а в міру того, як постунав концерт, змагали ся також оплески crescendo аж до гучних оплесків запалу: „Славно! Браво!“ Чимало причинили ся до успіху також професори Шлігер і Колер знаменитою грою сцени з балету Беріота (на скрипці і фортеп'яні). Продукції закінчив величавий хор „Урра у бій!“ причім однак не можемо поминути одної дуже характеристичної обставини. Є то композиция Вахнянина, однак сьпіваки, не хотючи наражати ся (?), випустили в програмі его імя, і дали натомість три зіздки (* * *)... І прикро то і — наївно! По концерті зановнили сотки рускої публіки реставрацію в готелю Central, де пошановано сьпіваків бенкетом.

Vukowinaer Post, німецький орган буковинських Водохів, пише так: „Велика саля була помімо страшної спеки переповнена. Публіка складала ся очевидно по найбільшій часті з коннаціоналів; численні сьвященники, учителі і селяни, а також — замітне число черновецьких адвокатів є доказом, що салю переповнено не лише одушевлене для штуки. Але-ж ті, що там були, справді не мали чого жалувати. Бо-ж они почули молодеці сильні і сьвіжі голоси, а задля доброго вишколеня прислухувати ся їм було справдішною відрадою. Те, що львівські академики сьнівали, було старанно вичуєне, а те, як они сьнівали, доказувало, з яким одушевленем они знавали ся сею справою. Найзамітніші були барітон (п. Яворекій) і тенорист незвичайним обємом і чудовими відтінками в своїх голосах. Розуміє ся, що публіка не щадила гучних оплесків і браві 14 сьпіваки заслужили на се вповні. — Не мо-

Поснідали ми ще, попрощали ся з всіми і поїхали домів. На дорозі став я Амброзія за всі вчєрашні пакости з гори набирати, а він мені ані словечка. В Садагурі відкупив я моему кумови сурдут, набрав гарного кафового сукна, взяв з собою кравця і поїхали домів. Дома покраяли кравці сукно, як я казав, і прибрали мого Амброзія наче куколку.

Три неділі минули мов три години. В неділю, коли мав брати сьлюб, виїхали ми чотирма повозками з нашого села до Хабайла. Приїхали ми, а там нам на зустріч вийшли сучавські музики, старий Хома з молодією і ще й гостий всьлякого роду, пани й підпани, сільський мандатор, окономи, дяки та Бог знає що ще за віра. Привитали нас щиро та повели в хату.

Незабаром пішли ми до Божої церкви. Тамашний пан-отець відчитали сьлюб, промовили гарно до наших молодят та всі гості роєм вернули знов до Хомової хати. А музика не ріже ні, а бас не гуде ні, а мов би за-одно говорив: бутум, бутум, бутум-бас нині, люди втіха в нас!... Іду і я дорогою та такий втішний, мов би мені рай Божий протворив ся, бо оженив я біду, та ще з такою гарною панною. Справді взяв солом'яний парубок золоту дівку, а він уступив у закон, як собака в цибулю.

(Конець буде).

жемо поминути також, що панове Шлігер (скрипка) і Колер (фортеп'яні) відіграли Беріота „Scene de ballet“ з звичайною у тих панів докладністю. Дуже неміло відчула публіка брак відновідної вентиляції в сали. А прецінь електрикою можна було дуже сему лиху зарадити.

З иншого боку обговорили ліберальні Vukowinaer Nachrichten концерт. „Руский концерт, котрий відбув ся дня 2-го с. м., мусимо назвати удачним з кожного погляду. Велика саля музичного товариства була помімо незвичайної спеки переповнена; ще геть далеко перед початком продукції не можна було дістати жадного крісла і хто не хотів стояти, мусів вертати домів. Концертови — ніхто би о тім не думав — не бракувало навіть політичної сторони, „консерватисти“ не хотіли помагати і з них лише трое люда явили ся на концерті; тим сьвітліший був успіх народовців: урядники, сьвященники, учителі і селяни переповнили салю.

При ріжних нагодах президент краю гр. Гоєс заявляв проводирам народовців, що він москвофіль все таки мусить трактувати яко партію, бо-ж народовецька партія складає ся огрім з проводирів ще лише з кількох людей, а нарід стоїть осторонь від тої партії. На яких дуже мильних преміссах дійшов гр. Гоєс до сего погляду, доказав хоч би і сей концерт. Хоч москвофіли не причинили ся нічим для успіху концерту, а противно на провінції і в місті сильно агітували против него і в трійці явили ся на сали — здавало ся що хотіли натішити ся евентуальною невдачею; хоч навіть правительство робило труднощі — як гарно, що сі два елементи зійшли ся разом! — проте велика саля музичного товариства була так переповнена, як рідко коли. Коли знає ся, що концерт аранжували виключно народовці; коли дальше зважить ся, що народовецька *Буковина* виразно назвала сей концерт національною маніфестацією (нам дуже здає ся, що се була навіть демонстрація); що саля з малими виїмками була занята сторонниками народовців; — то думаємо, що буковинські рускі народовці справедливо можуть з гордостю вказати на сей великий успіх, бо сям они знов раз доказали свою силу, котру легковажив собі гр. Гоєс, і подали краєвому президентови досить нагоди, щоби основно змінив свої погляди про силу руских народовців. Хто за собою має стілько народу, стілько інтелігенції, той в краю є чинником, з котрим кожний мусить числити ся. А коли хто замикає на се очи, той певно сего не робить на свою користь.

„Буковинський Вѣдомости“ не хотіли нічого знати про концерт і, як не зановили его, так і по концерті нічого не згадали про него. Сказавши правду, ми за се „Бук. Вѣдомостям“ дуже вдячні, бо тепер можемо сказати, що удачний концерт то лиш заслуга народовців.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 6. вересня 1897.

Цісар пробує від 1-го вересня на маневрах військових в Моравії в околиці Биєстриці, де замешкав в палаті колишнього вождя Марії Тереси, Лявдона. По скінчених маневрах на Моравії, де оперують корпуси краківський і віденський, переїде монарх на Угорщину, де відбудуть ся рівно-ж маневри корпусів пештеньського і прешбурького. На маневри сї приїде і цісар німецький.

Іменованя. Окінчений правник Ернст Геллер іменований концептовим практикантом правительственным в Чернівцях. — Окінчений техник Франц Гарбер іменований тимчасовим ад'юнктом будівничим при черновецькій правительстві.

Конкурси розписані на посади учителя при 1-кл. школі в Медзі, вижницького повіту, з рускою викладовою мовою. Речинець до кінця вересня. — На посаду молодшого учителя при експозитурі в Молодівці-Францталі з німецькою,

руською і волоською викладовою мовою виписаний конкурс з речинцем до 28-го вересня.

Міністер рільництва гр. Ледебур приїде з початком жовтня до Чернівців і возьме участь в торжественнім отвореню новозаснованих ниєших рільничих шкіл в Кіцмані і Радівцях.

Бук. виділ краєвий ухвалив в суботу засновати в Чернівцях з нагоди ювілею 50-літнього панованя нашого цісаря притулок для німецьких, придурковатих і нешкідливих божевільних.

Міська каса ощадности. Свого часу поставив др. Штраухер в черновецькій раді міській внесене, щоби засновати міську касу ощадности. Тепер вже референт тої справи Ліпперт викінчив свій еляборат і небавом приїде справа перед обради ради міскої.

При низшій гімназії в Чернівцях іменовано професором Фридриха Лебля з Тішина, а сучлентом окінченого слухача філософії Шлюсарюка.

Посольське справоздане посла д-ра Окуневського відбуло ся дня 3-го с. м. в Косові. В сали Шапіри зібрало ся кількасот народу і з увагою і великим заінтересованем вислухали справозданя. На внесене д-ра Даниловича і господаря Сулятицького ухвалено односторонно з великим ентузіазмом домагати ся в раді державній поділу Галичини на руску і польську часть і загального безпосереднього голосованя. Вкінці на внесене госп. Сулятицького уділено послво односторонно вотум довірія.

Крокодил у Вислі. В Кракові виїхало в п'ятницю кількох ловців за місто до Ленгу під Могілою на лови. Тут довідались они, що у Вислі від кількох днів показує ся якась потвора та й лякає людей. Селяни просили ловців, щоби забили „смока“. Одному з ловців, Анчицови, властителями друкарні в Кракові, удало ся вицїлити потвору в сам лоб. Показало ся, що се не потомок давного підвального „смока“, а типовий з Нилу крокодил, довгий на 2 метри а ваги 29½ кл. Крокодил сей утік з менажерії, що стояла перед кількома днями в Кракові над самою Вислою на Пулвєю звїринєцькім. Властитель менажерії зі страху перед одвічальністю не повідомив власти о тім, що крокодил утік.

Фотографії без апарату. Якийсь винахідник оголошує в медіолянських часописях, що знає таємницю, як кожний чоловік може робити фотографічні знімки без апарату. Був би то важний крок наперед, бо позбули бисьмо ся всьх тих знарядів, які уважали ся доси конечно потрібними. Доси маємо порох без диму вози без коний, телеграф без дротів, фотографії без апарату і міністрів без теки. Отже зближаємо ся скоро до хвилі, коли на сьвітї все буде повставати з нічого.

Дрібні вісті. Одна газдиня при улиці Воскрєсєнєцькій в Коломиї привела на сьвіт тому кілька днів трое дітий. Діти померли небавом а мати здорова. — Дня 4. падолиста сего року отворять шлях залізниць Нєполоківці-Вижниця. Па отворенє приїде сам міністер залізниць генерал Гуттенберг. — Дня 30. серпня пополудни на фільварку в Рус-монастирі вибух поміж стиртами огонь, котрий дуже скоро розширив ся і спалив цілий фільварок. Тільки господарські будинки виратовано від огню. Сторожки огнєві з Босанча і Сучави працювали майже цілу добу над гашенєм огню. Дописуватель Gaz. pol. замітив притім, що селяни не хотіли ратувати фільварку і хоч жандарми їх наганяли, они втікали в кукурудзи. Казали, що не потребують гасити огню, бо стирти і так обезпечені. — В Чехії, де шовінізм національний обгорнув обі народности до крайности, де чєске слово роз'ярує Німця, а німецьке в чєских околицях анатемізоване де при вській нагоді приходить до бійки на вкулачки або навіть ножі, порішили „колєсники“ німецькі, заосмотрити ся — в револьвери, щоби стріляти напастливих хлопців чєских, обкидуючих їх камінем в часі спорту біцикльового. — Сего місяця вибирає ся чєска депутация з Морави до Риму і предложить Св. Отцєви меморандум, в котрім просять Чехи о привєрненє славянського Богослужєня. Меморандум написано кирилицею і старословєнським язиком з долученєм толкованя в язичі чєским і латинським.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні 40
кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сей загально
улюблений лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і приймати з острожністю лише флаш-
ки зі знакам знаком охоронним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)
має готові отці

друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде-
шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions-
protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres-
ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster
— Schulversäumnisausweis — Schulnach-
richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до
каталогів і тяжкевників.

Замовленя з провінції виконують ся відворот-
ною поштою.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

відходять з Чернівців	приходять до Чернівців																																																
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Глібоки</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня . . . . .</td> <td style="text-align: center;">819</td> <td style="text-align: center;">854</td> <td style="text-align: center;">1232</td> <td style="text-align: center;">404</td> <td style="text-align: center;">1025</td> </tr> <tr> <td>до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів . . . . .</td> <td style="text-align: center;">1148</td> <td style="text-align: center;">351</td> <td style="text-align: center;">832</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">635</td> </tr> <tr> <td>до Садагури, Бояна, Но- воселці . . . . .</td> <td style="text-align: center;">645</td> <td style="text-align: center;">430</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> </table>	з Глібоки						до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635	до Садагури, Бояна, Но- воселці	645	430	—	—	—	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Глібоки</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців. . . . .</td> <td style="text-align: center;">1128</td> <td style="text-align: center;">320</td> <td style="text-align: center;">757</td> <td style="text-align: center;">811</td> <td style="text-align: center;">610</td> </tr> <tr> <td>з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">809</td> <td style="text-align: center;">1212</td> <td style="text-align: center;">350</td> <td style="text-align: center;">1000</td> </tr> <tr> <td>з Новоселиці, Бояна, Са- дагури. . . . .</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">1113</td> <td style="text-align: center;">950</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> </table>	з Глібоки						з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610	з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	з Новоселиці, Бояна, Са- дагури.	—	1113	950	—	—
з Глібоки																																																	
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025																																												
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- женів	1148	351	832	—	635																																												
до Садагури, Бояна, Но- воселці	645	430	—	—	—																																												
з Глібоки																																																	
з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610																																												
з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000																																												
з Новоселиці, Бояна, Са- дагури.	—	1113	950	—	—																																												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Гадікфальви</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>до Радівців. . . . .</td> <td style="text-align: center;">610</td> <td style="text-align: center;">1003</td> <td style="text-align: center;">228</td> <td style="text-align: center;">612</td> <td style="text-align: center;">805</td> </tr> </table>	з Гадікфальви						до Радівців.	610	1003	228	612	805	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">до Глібоки</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева</td> <td style="text-align: center;">635</td> <td style="text-align: center;">1037</td> <td style="text-align: center;">800</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> </table>	до Глібоки						з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—																								
з Гадікфальви																																																	
до Радівців.	610	1003	228	612	805																																												
до Глібоки																																																	
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—																																												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Гатни</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу . . . . .</td> <td style="text-align: center;">1010</td> <td style="text-align: center;">201</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> </table>	з Гатни						до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">до Гадікфальви</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>з Радівців . . . . .</td> <td style="text-align: center;">542</td> <td style="text-align: center;">855</td> <td style="text-align: center;">115</td> <td style="text-align: center;">550</td> <td style="text-align: center;">747</td> </tr> </table>	до Гадікфальви						з Радівців	542	855	115	550	747																								
з Гатни																																																	
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—																																												
до Гадікфальви																																																	
з Радівців	542	855	115	550	747																																												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Іцкан</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>до Сучави . . . . .</td> <td style="text-align: center;">327</td> <td style="text-align: center;">630</td> <td style="text-align: center;">1009</td> <td style="text-align: center;">216</td> <td style="text-align: center;">718</td> </tr> </table>	з Іцкан						до Сучави	327	630	1009	216	718	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">до Гатни</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики . . . . .</td> <td style="text-align: center;">1258</td> <td style="text-align: center;">625</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> </table>	до Гатни						з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—																								
з Іцкан																																																	
до Сучави	327	630	1009	216	718																																												
до Гатни																																																	
з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики	1258	625	—	—	—																																												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Вами</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>до Рус-Молдавиці . . . . .</td> <td style="text-align: center;">346</td> <td style="text-align: center;">647</td> <td style="text-align: center;">913</td> <td style="text-align: center;">1132</td> <td style="text-align: center;">250</td> </tr> </table>	з Вами						до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">до Іцкан</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>зі Сучави . . . . .</td> <td style="text-align: center;">442</td> <td style="text-align: center;">842</td> <td style="text-align: center;">130</td> <td style="text-align: center;">630</td> <td style="text-align: center;">837</td> </tr> </table>	до Іцкан						зі Сучави	442	842	130	630	837																								
з Вами																																																	
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250																																												
до Іцкан																																																	
зі Сучави	442	842	130	630	837																																												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">з Карапчева</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>до Чудина н. С. . . . .</td> <td style="text-align: center;">854</td> <td style="text-align: center;">1007</td> <td style="text-align: center;">615</td> <td style="text-align: center;">—</td> <td style="text-align: center;">—</td> </tr> </table>	з Карапчева						до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">до Вами</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>з Рус-Молдавиці. . . . .</td> <td style="text-align: center;">842</td> <td style="text-align: center;">1259</td> <td style="text-align: center;">204</td> <td style="text-align: center;">322</td> <td style="text-align: center;">545</td> </tr> </table>	до Вами						з Рус-Молдавиці.	842	1259	204	322	545																								
з Карапчева																																																	
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—																																												
до Вами																																																	
з Рус-Молдавиці.	842	1259	204	322	545																																												

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейский іде о 46 минут пізійше від черновецкого часу; пічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркне-нем минут.

Хто хоче мати
добру і дешево
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як везуди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Ває по братньому

З поважанєм
В. Данилевич,
машиніст у бровари Штайне-
ра в Чернівцях, при ул. зе-
льнійчій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях
улиця Петровича ч. 2.
має на складі отці свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“
для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887,
1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч-
ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“
сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“
з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток
для чемних діточок.“
32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“
Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.
Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр.
за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кож-
ду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини“.

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господа-
рські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огне-
вих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розпочав пятий рік своєї діяльності. Фонди „Дністра“ після за-
ключень рахункових з днем 31го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 40 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористійші услівя і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
новинка находити ся

Народописна карта
українсько-русского народу,

владжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографінім заводі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!